

ס.א. מתוך שמונה עשרה לט"ו בשבט

פיוטים לט"ו בשבט יש בהם משהו קוריוזי, ועל כל פנים לא שמענו על מציאותם לפני גילוי הגניזה. בשנת תרצ"ו פרסמתי בפעם הראשונה קרובה לט"ו בשבט, לפייטן בשם יהודה הלוי בירכי הלל, שלפי כל סימניו חי בארץ ישראל, או סמוך לה, מסביב לשנת אלף ("לקט שירים ופיוטים"). כאן ניתן קטע מקרובתו השנייה של אותו מחבר, שתחילתה ("ראש אמרתך אמת במללך") נדפסה שם עמ' טו, תוך תיאור המבנה המסובך של הקרובה, על כל סימניה ורמזיה. עד כאן לא נמצאו פיוטים אחרים לט"ו בשבט, והמחבר דנן הוא לפי שעה היחידי בין הפייטנים שקישט את היום הזה בפיוטיו. [מקור הפיוט: כ"י אוכספורד 2737/b דפים 12-20].

ראש חסידיך תפקוד ועלימו תחופפה

שנה תודיע טוב רביעיותיה במרחשון להתנופפה

לאילן תשבע, ועוקצינו כעקרב תסיפה

בצדק חכמי דרבון מכתנו התריפה

חוסה יי על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה

ראש טפולך תגדל בתפארה

שנה תימן פדותי כמו בכסלו המהרה

לאילן תננה בקשת ואל הדגן תקרא

ב. רביעיותיה: גשמי רביעיות (תענית ו ע"א). להתנופפה: בכ"י: להתנוככה, ועיין תהלים סח, י. ג. ועוקצינו: בכ"י בעוקצינו, ורצה לומר: שונאינו העוקצים כעקרב, ורומז למזל חשון. ד. חכמי דרבון: על פי קהלת יב, יא, ורצה לומר: בזכות יששכר שהעמיד חכמים, יודעי בינה לעתים (דברי הימים א' יב, לב) תשלח תרופה למכתנו. ו. טפולך: דבוקך. ז. תימן: תזמן ותכין פדותי כמו שהוחשה בכסלו, בימי החשמנאים. ח. תנוה: תייפה במזל קשת.

בצדק טס אניות,

טוב יי למי

ראש ידידים ינע

שנה תבואתה פ

לאילן תמצא תא

בצדק יונק מבשן

טו
בואו ינע

ראש כלולך ה

שנה תרחיב פר

לאילן תלביש צ

בצדק כלל באיל

כ
פי יי אוהו

ט. טס אניות: זבולון (בראשית
דברים לג, כב). טו. כלולך
שבט. יט. באילה: נפתלי, שב

לט"ו בשבט

על כל פנים לא שמענו על
זאת בפעם הראשונה קרובה
ל, שלפי כל סימניו חי בארץ
שירים ופיוטים"). כאן ניתן
וילתה ("ראש אמרתך אמת
המסוכך של הקרובה, על כל
ם לט"ו בשבט, והמחבר דגן
זיום הזה בפיוטיו.
[20-1].

פּפּה

חֲשׁוֹן לְהַתְנוּפָּה

זִיפָּה

ז

חֲלֵתֶךָ לְחֶרֶף

הֶרֶה

א

נפפה: בכ"י: להתנווכה, ועיין
זומר: שונאינו העוקצים כעקרב,
: יא, ורצה לומר: בזכות יששכר
יב, לב) תשלח תרופה למכתנו.
ז כמו שהוחשה בכסלו, בימי

בְּצֶדֶק טַס אַנְיוֹת, שְׁנוֹתֵינוּ בְּגֶשֶׁם תַּעֲטָרָה
טוֹב יִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה

רֹאשׁ יְדִידִים יִנְשֵׂא בְּחֻמְלָתוֹ
שָׁנָה תְּבוֹאֲתָה בְּטִבְתּוֹ יִיטִיב בְּאַהֲבָתוֹ
לְאֵילָן תִּמְצָא תְּאֻתּוֹ, לְהַשְׁבִּיעַ גְּדֵי מְתִיקָתוֹ
בְּצֶדֶק יִזְנַק מִבְּשָׁן יִקְבֹּץ סִגְלָתוֹ
יְבוֹאוּ וַיִּגִּידוּ צְדָקָתוֹ

טו

רֹאשׁ כְּלוּלִיךְ הַצְדִּיק בְּעֵמֶק יְהוֹשֻׁפֵט
שָׁנָה תִרְחִיב כָּר בְּשִׁבְט לְצִדְקִי בְּמִשְׁפֵּט
לְאֵילָן תִּלְבִּישׁ עֲלִים, לְהַזִּיל מִי דְלִי לְבַחוּנֵי מִשְׁפֵּט
בְּצֶדֶק כָּלֵל בְּאַיְלָה, צִיּוֹן תִּפְדֶּה בְּמִשְׁפֵּט
כִּי יִי אוֹהֵב מִשְׁפֵּט

כ

ט. טס אניות: זבולון (בראשית מט, יג). יג. גדיי: ישראל, רמז למזל גדי. יד. יזנך: דן
(דברים לג, כב). טז. כלוליק: ישראל. יז. כר: ישעיהו ל, כד. יח. דלי: רמז למזל
שבט. יט. באילה: נפתלי, שנשתבח בתואר "אילה שלוחה", בראשית מט, כא.